

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

26 вересня 2016 року

м. Тернопіль

№ 46 -рк/к

*Про вжиття заходів щодо припинення дій,
які містять ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції*

Адміністративна колегія Тернопільського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи №793 –ЗМС встановила наступне.

Відповідно до відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації „Тернопільгаз” (надалі – ПАТ або Товариство) є юридичною особою, ідентифікаційний код 03353503, юридична адреса: вул. Чернівецька, 54, м. Тернопіль, 46006.

Відповідно до пункту 18 статті 1 Закону України «Про засади функціонування ринку природного газу» постачання природного газу - господарська діяльність на ринку природного газу, що підлягає ліцензуванню і полягає в наданні послуг та пов'язана з реалізацією природного газу безпосередньо споживачам на підставі укладених з ними договорів.

У 2014 році та I кв. 2015 року ПАТ здійснювало свою діяльність на підставі:

- Ліцензії Національної комісії регулювання електроенергетики України (НКРЕ) серії АГ №507472 на постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом. Термін дії з 26.04.2010 по 25.04.2015;

- Ліцензії Національної комісії регулювання електроенергетики України (НКРЕ) серії АГ №507471 на розподіл природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ. Термін дії з 26.04.2010 по 25.04.2015.

Транспортування природного і нафтового газу трубопроводами, розподіл природного і нафтового газу трубопроводами, відповідно до статті 5 Закону України „Про природні монополії ”, віднесено до сфери діяльності суб'єктів природних монополій, яка полягає у необхідності застосування певних інженерних комунікацій.

У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ПАТ є суб'єктом господарювання.

Згідно статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» становище ПАТ на ринку надання послуги постачання газу за регульованим тарифом на території Тернопільської області крім міста Тернопіль, Тернопільського району (за винятком сіл: Забойки, Довжанка, Драганівка, Домаморич, Почапінці) та міста Кременця, сіл Горинка, Підлісці, Бонівка, Дідичів, Великі Млинівці, Білокриниця, Мала Андруга, Веселівка, Богданівка, Будки, Велігури, Двірець, Дунаїв, Жолоби, Кімната, Колосова, Крутнів, Новий Кокорів, Старий Кокорів, Комарівка, Куликів, Кушлин, Лопушне, Лосятин, Підлісне, Плоске, Попівці, Раславка, Ридомиль, Розтоки, Рудка, Савчиці, Сапанів, Пугалі, Шпиколоси, Бортівка, Зеблази та Ста-

рий Почаїв Кременецького району Тернопільської області в період 2014 року та I кварталу 2015 року містило ознаки монопольного (домінуючого).

Взаємовідносини між Товариством та фізичними особами – споживачами газу по питанню проведення повірки газових лічильників, в досліджуваний період, регулювалися:

- Законом України «Про метрологію та метрологічну діяльність» (надалі Закон);
- постановою КМУ від 09.12.1999 №2246 «Про затвердження Правил надання населенню послуг з газопостачання» (надалі - Правила).

Спільним наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики, Міністерства промислової політики України, НАК "Нафтогаз України" від 05.10.2004 № 218/501/537 "Про врегулювання питання щодо збільшення міжповірочних інтервалів лічильників газу" встановлено, що міжповірочний інтервал для мембранних лічильників, які належать фізичним особам і застосовуються для комерційного обліку газу в побуті, становить – 8 років, рахуючи з дати їх випуску.

Дані про періодичність повірки приладу обліку газу також встановлюються в паспорті лічильника.

В ході розгляду справи територіальним відділенням надано ПАТ вимогу «Про надання інформації» від 16.04.2015 №12/551. На виконання даної вимоги Товариство (лист від 27.04.2015 №647) надало перелік споживачів (21 особа) Заліщицької дільниці Борщівського УЕГГ щодо яких було складено Акти про виявлені порушення та Акти про демонтаж лічильника для проведення експертизи. Інформації щодо проведення попередньої повірки лічильників газу, яка запитувалась у вимозі тервідділення Товариством надано не було.

Крім цього, на вимогу територіального відділення від 05.06.2015 №12/810, стосовно надання копій документів щодо проведення періодичних повірок лічильників газу, зазначених вище споживачів (21 особа) ПАТ повідомило (лист від 15.06.2015 №01/980), що Положенням про проведення експертизи лічильників газу, установлених у споживачів і призначених для обліку природного газу в побуті, затвердженим наказом Міністерства палива та енергетики України від 27.12.2005 №619, «встановлено порядок та передумови проведення експертизи лічильників газу, а саме, у разі виявленням представником газопостачальної організації ознак порушень, зазначених у пункті 3.1.3 Положення складається акт про виявлені порушення. На підставі акта про виявлені порушення складається акт про демонтаж лічильника для проведення експертизи. Після виконання робіт, зазначених у п. п. 3.3.3.1 та 3.3.3.2 проводиться його позачергова повірка згідно ДСТУ 2708-99. «Метрологія. Повірка засобів виміральної техніки. Організація та порядок проведення». Тобто, при знятті побутових газових лічильників у споживачів для проведення експертизи акти про демонтаж лічильника для проведення повірки не складаються, оскільки повірка засобу виміральної техніки в даному випадку є складовою частиною проведення експертизи.» При цьому, ПАТ не надано жодних документів, які б підтверджували проведення періодичної повірки лічильників газу у встановлені в законодавстві терміни.

Товариством безпідставно ототожнюється проведення планової повірки лічильників газу та проведення позачергової повірки підчас проведення експертизи лічильників газу.

З даної відповіді можна зробити висновок, що вищезазначеним споживачам періодична повірка газових лічильників не проводилась, а складались акти про виявлені порушення та акти про демонтаж лічильника для проведення експертизи.

В ході аналізу інформації, отриманої від Товариства, встановлено, що за результатами проведених експертиз лічильників газу 21 мешканцю м. Заліщики, демонтованих у зв'язку із виявленими порушеннями, лише у 3 випадках було виявлено втручання в їх роботу. У всіх інших випадках було зроблено висновок про непридатність засобу обліку газу по причині перевищення похибки допустимих норм, що могло бути виявлено за умови своєчасного проведення періодичної повірки.

Зокрема, у споживача Голяничя В. Я. (адреса: вул. Рибачька, 17, м. Заліщики, Тернопільської обл.), відповідно до укладених ним із Товариством договорів «Про надання послуг з газопостачання» від 15.05.2007 №20685 та «Про встановлення побутового газового лічиль-

ника та порядку обліку використання природного газу» від 22.10.1997 №006952, лічильник природного газу «Metrix» G-4 №002635, 1996 року не проходив державну повірку з 1997 року (лист НКРЕКП від 24.04.2015 №1792/16/59-15).

Згідно пункту 17 статті 1 Закону періодична повірка засобів вимірювальної техніки - повірка, що проводиться протягом періоду експлуатації засобів вимірювальної техніки через встановлений проміжок часу (міжповірочний інтервал).

Статтею 17 даного Закону передбачено, що:

- Законодавчо регульовані засоби вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, підлягають періодичній повірці та повірці після ремонту (пункт 1);
- Періодична повірка, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки (результати вимірювань яких використовуються для здійснення розрахунків за спожиті для побутових потреб електричну і теплову енергію, газ і воду), що є власністю фізичних осіб, здійснюються за рахунок суб'єктів господарювання, що надають послуги з газопостачання;
- Відповідальність за своєчасність проведення періодичної повірки, обслуговування та ремонту (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки (результати вимірювань яких використовуються для здійснення розрахунків за спожитий газ), що є власністю фізичних осіб, покладається на суб'єктів господарювання, що надають послуги з газопостачання.

Листом від 24.04.2015 №1792/16/59-15 НКРЕКП визнано, що Товариством порушено вимоги пункту 33 Правил в частині порядку проведення періодичної повірки лічильника газу

Слід зазначити, що витрати, пов'язані із додатковими роботами з повірки побутових лічильників газу включені до тарифу на транспортування природного газу.

Не проведення повірки лічильників газу споживачів ущемляє їх інтереси, оскільки при оплаті за спожитий природний газ ними оплачується вартість проведення повірки лічильників газу, таким чином споживачі оплачують за товар який ними не отримується.

В діючих нормативно-правових актах, також передбачено періодичну повірку засобів обліку газу так, наприклад.

Процедуру подання засобів вимірювальної техніки (результати вимірювань яких використовуються для здійснення розрахунків за спожиті для побутових потреб електричну і теплову енергію, газ, і воду), що є власністю фізичних осіб, на періодичну повірку, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) визначає Порядок подання засобів вимірювальної техніки на періодичну повірку, обслуговування та ремонт, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08.07.2015 №474 (набрав чинності з 01.01.2016(далі - Порядок). Згідно пункту 6 Порядку періодична повірка, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки здійснюються за рахунок виконавців (лист НКРЕКП від 23.08.2016 №8641/16.3.2/7-16).

Відповідно до Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою НКРЕКП 30.09.2015 №2494, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за №1379/27824, періодична повірка (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) лічильників газу, які встановлені для розрахунків за спожитий природний газ побутовими споживачами (населенням) для їх побутових потреб, здійснюється за рахунок Оператора газорозподільної системи незалежно від того, чи є він власником засобу вимірювальної техніки.

Таким чином, не проведення ПАТ повірки газових лічильників споживачів, в термін, передбачений законодавством були б неможливими за умови існування значної конкуренції на ринку.

Такі дії Товариства по не проведенню повірки лічильників газу у відповідності до нормативно-правових актів містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополією (доміную-

чим) становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживача, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи наведене, керуючись статтями 7,14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (із змінами), пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року №5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за №90/299(у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року №169-р), (із змінами), адміністративна колегія територіального відділення рекомендує:

Публічному акціонерному товариству по газопостачанню та газифікації «Тернопільгаз» (місцезнаходження: вул. Чернівецька, 54, м. Тернопіль, ідентифікаційний код 03353503) вжити заходи щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які б були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, шляхом вжиття заходів щодо дотримання термінів та порядку проведення періодичної повірки лічильників газу передбачених нормативно-правовими актами.

Рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду і про результати їх розгляду інформувати територіальне відділення до **07.10.2016**.

Голова
адміністративної колегії

*Р.В. Лецишин голова територіального
відділення*

Члени Колегії:

*Н.Є. Черномаз заст. голови територіального
відділення*

*А.Г.Левченко начальник першого відділу
дослідження і розслідувань*

*Н.С.Біловус начальник другого відділу
досліджень і розслідувань*